

*Гура Н. П.,**кандидат філологічних наук**доцент кафедри теорії та практики перекладу,**Національного університету «Запорізька політехніка»**Кононенко Я. Ю.,**магістр кафедри теорії та практики перекладу**Національного університету «Запорізька політехніка»*

СТРУКТУРНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НІМЕЦЬКИХ ТА АНГЛІЙСЬКИХ ЕПОНІМІЧНИХ ТЕРМІНІВ В ГАЛУЗІ АВІАЦІЇ

Анотація. Статтю присвячено дослідженню структурних та словотвірних особливостей німецьких та англійських епонімічних термінів авіаційної техніки та порівнянню механізмів їхнього терміноутворення.

Розгалуженість авіаційної галузі знайшла відображення в термінології, яка є відкритою багаторівневою системою, що формується на основі екстралінгвістичного принципу, послуговується загальнонауковими, загально-технічними та міжгалузевими термінами та поєднує в собі велику кількість вузких термінологічних систем.

Дослідження німецьких та англійських епонімічних термінів сфери авіації довело, що розвиток авіаційної термінології відбувається в тісному зв'язку та залежності від екстралінгвістичних факторів (рівень розвитку авіаційної промисловості), лінгвістичних факторів (моделі розвитку мови, економія мовних засобів, тощо) і відповідно до загальних сучасних тенденцій розвитку науково-технічної термінології. На основі структурного аналізу добору було виділено три групи авіаційних термінів з пропріативним компонентом: прості, складні та термінологічні словосполучення.

Основу добору складають складні епонімічні терміни та термінологічні словосполучення з різним відсотком в німецькій та англійській мовах. В німецькій мові домінують складні епонімічні терміни (32%) в силу продуктивності словоскладання. Для німецьких терміноодиниць з пропріативним компонентом характерне дефісне написання складних термінів для виділення компонентів власної назви. Найбільшого поширення набули двокомпонентні терміни за моделлю: власна назва + іменник. Більшість англійського добору (52%) складають термінологічні словосполучення, які є основним джерелом поповнення авіаційних епонімічних термінів. Найпоширенішими є двокомпонентні епонімічні словосполучення, утворенні за моделлю: власна назва + іменник (26%), які ускладнюються за рахунок додавання іменника чи прикметника.

Технічні номенклатурні найменування становлять значний відсоток добору (25%). Їхня назва може мати тільки словесне позначення (власне ім'я + іменник) або мати змішаний тип (власне ім'я + аббревіатура + число).

Ключові слова: епонімічний термін, словотвірна модель, композит, термінологічне словосполучення, номен, авіація.

Постановка проблеми. Двадцять століття ознаменовано бурхливим розвитком авіаційної техніки, паралельно з якою формувалася та розвивалася її термінологія. На думку О. Ков-

тун та Г. Єнчевої, «авіаційна термінологія – це молода терміносистема, що перебуває в стані формування» [1, с. 27], тому з поступом науково-технічного прогресу вона активно поповнюється та адаптується до потреб сучасної авіації.

Процес інтеграції знань сприяє збільшенню числа інтернаціональних елементів у термінології різних галузей науки і техніки. Одним з таких маркерів міжнародної впізнаваності є епонімічні терміни. Епонімічні терміни, в складі яких відтворені прізвища науковців, конструкторів та пілотів, які внесли значний вклад в розвиток авіації, точно передають суть поняття, вказують на пріоритет вченого у відкритті певного явища чи створенні нового пристрою та чудово ілюструють етапи розвитку цієї сфери наукового знання.

Аналіз досліджень проблеми. Разом з поповненням та оновленням складу термінологічної системи авіації, невпинно зростає зацікавленість вітчизняної лінгвістики авіаційною термінологією. Активно досліджується формування та функціонування української терміносистеми авіації в монографії Л.А. Халіновської та розвідках Т.М. Дячук, В. Варенко, Л. Добровольської. Але найбільшого розголосу набуло дослідження саме англійської авіаційної терміносистеми. Загалом можна виділити два напрями її вивчення. Перший напрям зосереджений на структурно-семантичних особливостях термінів авіації та представлений роботами І.В. Асмукевич, А.Г. Гудманяна, С.М. Муравської, Є.Б. Токарь. Чисельні розвідки Г.Г. Єнчевої та О.В. Ковтун [1], а також монографія Г.В. Межжеріної [2] сфокусовані на перекладацькому аспекті авіаційної термінології та репрезентують другий напрям дослідження.

Однак на периферії уваги сучасних мовознавців залишається дослідження епонімічних термінів галузі авіації, які аналізуються в поодиноких роботах І.В. Асмукевич і спільній розвідці А.Г. Гудманяна та Г.Г. Єнчевої [3]. Дослідження німецької терміносистеми авіації загалом, та термінологічних одиниць ономастичного походження зокрема, залишаються маловивченими у вітчизняній германістиці, що зумовлює актуальність даної розвідки. Тим більше, що «найрельєфніше семантичні і граматичні зміни, які супроводжують утворення терміноелементів, виявляються під час зіставних розвідок» [2, с. 5].

Мета статті. Мета дослідження полягає в аналізі структурних параметрів німецьких та англійських епонімічних термінів авіаційної техніки та порівнянні механізмів терміноутворення споріднених мов.

Матеріал дослідження – 400 німецьких та 400 англійських термінів з пропріативним компонентом, які були отримані шляхом суцільного добору із фахової літератури авіації (словники, журнали та комп'ютерні сайти).

Виклад основного матеріалу. Авіація – галузь техніки, яка пов'язана з польотами в повітрі апаратів важчих за повітря. Авіаційна техніка, поряд з літальними апаратами, що побудовані переважно на аеродинамічному принципі створення підйомної сили, охоплює також наземні технічні засоби, що забезпечують підготовку літальних апаратів до польоту та виконання ними польотного завдання.

В свою чергу, «авіаційна терміносистема є сукупністю однослівних і багатослівних термінів, які співвідносяться з понятійною системою авіаційної галузі, знаходяться у взаємозв'язку та взаємодії, піддаються свідомому регулюванню й упорядкуванню» [1, с. 28]. Термінологія авіації – відкрита багаторівнева система, що формується на основі екстралінгвістичного принципу, послуговується загальнонауковими, загальнотехнічними та міжгалузевими термінами та поєднує в собі велику кількість вужчих термінологічних систем. Отже, чисельність та розгалуженість авіаційної терміносистеми вимагають упорядкування та класифікації термінів цієї сфери, оскільки класифікація унаочнює логіко-понятійну структуру термінів у її розмаїтті. Структурні особливості термінів мають «велике значення для кращого розуміння їх утворення, а також дозволяють встановити найпродуктивніші словотвірні моделі, що дає можливість прогнозувати подальший розвиток будь-якої терміносистеми» [4, с. 47].

Структурний аналіз дозволив виділити наступні групи епонімічних термінів галузі авіації:

1) прості: нім.: *der Bel, die Erbslöh, Galileo, der Immelman, das Joule, das Kelvin, das Pascal, das Watt*; анр.: *bel, Erbslöh, Galileo, joule, kelvin, pascal, watt*. Прості епонімічні терміни представлені іменниками, які мають переважно міжгалузевий характер. Однак до складу цієї групи входять також вузькогалузеві епонімічні назви, такі як: *die Erbslöh / Erbslöh* – Ербсльо (дирижабль названий на честь піонера німецького повітроплавання та його конструктора Оскара Ербсльо), *Galileo* – Галілео (спутникова система навігації Європейського Союзу та Європейського космічного агентства, яку назвали на честь італійського астронома Галілео Галілея). Прості епонімічні терміни не є поширеними в обох мовах, а їхня загальна кількість становить близько 3% добору. Як свідчать приклади, прості епонімічні назви зберігають свою структуру в англійській та німецькій мовах, за виключенням фігури вищого пілотажу імелман – *der Immelman*, оскільки англійською термін перекладається *Immelman turn*.

2) складні епонімічні терміни в німецькій мові складають 32% добору, оскільки словоскладання є одним з найпотужніших джерел поповнення словникового складу німецької мови, особливо серед іменників. 26% припадає на складні епонімічні назви які пишуться через дефіс: *das Argus-Schmidt-Rohr, der Barker-Effekt, der Bartini-Effekt, das Baudouin-Kabel, die Bernoulli-Gleichung, die Bernoulli-Verteilung, das Bayer-Verfahren, der Bernoulli-Euler-Balken, die Bessel-Funktion, das Biot-Savart-Gesetz, der Blasius-Fluss, das Rho-Verfahren*. За звичай, в німецькій мові дефіс використовується «для полегшення читання складних заплутаних слів або для виділення компонентів власної назви» [5, с. 711]. 6% німецьких складних

епонімічних термінів пишуться разом: *der Corioliseffekt, die Corioliskraft, der Dieselmotor, der Dopplereffekt, der Wankelmotor*, хоча і тут можливі варіанти: *die Vickershärte – die Vickers-Härte, der Eiffelkanal – der Eiffel-kanal*.

Структура складного терміна завжди бінарна, де означуване слово (основний компонент) є формальним й інформаційним стрижнем композита та визначає граматичні категорії: рід, число, відмінок, а означення (детермінуючий компонент, детермінатив) уточнює, доповнює, розширює інформацію, передану означуваним словом. Означуваним словом всіх чотирьох термінів добору: *die Mach-Zahl, die Laval-Zahl, die Reynolds-Zahl, die Prandtl-Zahl* є слово *die Zahl* – число, але тільки детермінативи – прізвиська дослідників дозволяють їх розрізнити: *die Mach-Zahl* – «відношення швидкості тіла, що летить до швидкості звуку» [6], *die Laval-Zahl* – «або критичне число Маха – показник подібності газової динаміки» [7, с. 270], *die Reynolds-Zahl* – «безрозмірне число для відношення сил інерції до сил в'язкості в поточній рідині» [8], *die Prandtl-Zahl* – «співвідношення теплоти тертя, що виділяється в потоці, до теплоти, що відводиться від нього» [9]. Отже, складний термін представляє основне поняття в означуваному компоненті та обмеження ознаки у детермінативі. Тому в фахових мовах композити використовуються для систематизації та уточнення термінології.

Композити поєднують два або більше незалежних слів або основ слів, утворюючи нову одиницю. В залежності від кількості окремих слів чи кореневих морфем, німецькі складні епонімічні терміни можна поділити на двокомпонентні, трикомпонентні та чотирьохкомпонентні композити.

Найбільшого поширення набули двокомпонентні терміни за моделю: власна назва + іменник (19%): *der Shimmy-Dämpfer, die Shore-Härteprüfung, die Hugoniot-Gleichung, der Smeaton-Koeffizient*. У 4% німецьких епонімічних термінів ця модель ускладнювалася за рахунок означуваного слова, яке теж має форму композита: *der Carnot-Wirkungsgrad, der Diesel-Kreisprozess, der Holzwarth-Kreisprozess*. Така продуктивність пояснюється простою поєднання двох компонентів в один термін, компактністю та точністю відображення ознак терміну у відповідному термінологічному полі.

У трикомпонентних термінів з моделю: власна назва + власна назва + іменник не спостерігається висока продуктивність (6%): *das Argus-Schmidt-Rohr, der Beam-Warming-Algorithmus, das Biot-Savart-Gesetz*. Відсоток ускладнення означуваного слова – незначний (1%): *die Lanchester-Prandtl-Flügeltheorie*. Кількість чотирьохкомпонентних епонімічних термінів – незначна – 2, що складає 0,5 % від загальної кількості добору: *die Sen-Wenan-Iluschyn-Zahl*.

В якості означуваного слова можуть виступати загальнонаукові: *der Algorithmus, das Gesetz, der Koeffizient, der Effekt, das Verfahren*, міжгалузеві: *der Dämpfer, die Zahl, die Kraft, der Motor* та галузеві терміни: *die Flügeltheorie, der Doppeldecker, die Klappe, der Flügel*.

Слід підкреслити, що майже всім німецьким складним епонімічним назвам відповідають англійські епонімічні термінологічні сполучення: *Argus Schmidt tube, Barker effect, Bartini effect, Baudouin cable, Bayer process, Bernoulli-Euler beam, Bernoulli's equation, Bernoulli distribution, Bessel function, Biot-Savart law, Coriolis effect, Coriolis force, Diesel engine*. Тільки два англійських складних епонімічних терміна представлені в доборі:

volt-ampere, Stipa-Caproni (0,5%), які відповідають німецьким композитам: das Voltampere, die Stipa-Caproni.

3) термінологічні сполучення з пропріативним компонентом становлять 16% німецького добору. Найпродуктивнішою моделю цієї групи є: прикметник + іменник (12%): Bayesscher Algorithmus, Bayesscher Schätzung, Bernoullische Druckgleichung, Bernoullisches Theorem, Bernoullisches Versuchsschema, Betzsches Gesetz, Buy-Ballot'sches Gesetz, Kutta-Shukowskischer Satz. Як свідчать приклади, прикметник складається з однієї або двох власних назв з суфіксом -scher, -sches, -sche, в залежності від роду наступного іменника, а іменник, в свою чергу, може складатися з двох основ (композит): Birnbaum-Ackermannsche Normalverteilung, Cauchy-Riemannsche Differentialgleichung.

Досліджуючи німецькі епоніми в фаховій пресі медицини, Єва Маєвська (Ewa Majewska) стверджує, що термінологічні словосполучення з суфіксом -scher, -sches, -sche «з сучасної фахової літератури в основному зникли» та вказує на тенденцію використання замість атрибутивного сполучення: «1) апострофа, після власної назви; 2) власна назва + дефіс + основне слово; 3) основне слово + власна назва; 4) власна назва + суфікс (-iose); 5) прізвище хірурга + число» [10, с. 96]. Безумовно, не всі перераховані тенденції, якими активно послуговуються в медичному дискурсі є актуальними для авіаційної терміносистеми, але, як було зазначено вище, більше чверті німецького добору припадає на модель: власна назва + дефіс + основне слово.

Прийменники не відіграють значної ролі в утворенні термінологічних сполучень з пропріативом та складають 2% добору. Найвикористовуванишими прийменниками є von та nach: das Optimalitätsprinzip von Bellman, der Satz von Saint-Venant, die Stoßpolare nach Busemann, das Reibungsgesetz nach Stokes. Прикметним є той факт, що в англійському варіанті часто використовується безприйменникове сполучення: das Optimalitätsprinzip von Bellman – Bellman's optimality principle; der Satz von Saint-Venant – Saint-Venant theorem, die Stoßpolare nach Busemann – Busemann shock polars.

Термінологічні сполучення є одним з найпоширеніших способів номінації у спеціалізованих терміносистемах, оскільки саме в них можливе уточнення та конкретизація певного наукового поняття. Термінологічні словосполучення складають 52% від англійського добору і є основним джерелом поповнення епонімічних термінів в авіації. В структурному відношенні їх можна поділити за класифікацією Л. Запоточної на 2 групи епонімічних назв: 1) епонімічні словосполучення, що складаються з однієї власної назви; 2) епонімічні словосполучення, які складаються з кількох власних назв: а) 2 власні назви; б) 3 власні назви [11, с. 61].

В авіаційній термінології англійської мови найбільшого поширення набули двокомпонентні епонімічні словосполучення, які утворенні за моделями:

– власна назва + іменник (26%): Brighton cycle, Burger equation, Carnot cycle, Coanda effect, Busemann biplane, Eppler profile, Fowler wing, Gouge flaps, Laval nozzle, Lorin nozzle. В цій моделі власна назва виконує функцію прикметника і тому не отримує 's. Її словотвірна активність пояснюється лаконічністю та високою інформативністю, де іменник виражає загальну інтегральну ознаку: profile (профіль), а власна назва є диференціальною ознакою: Eppler profile, Wortmann profile.

– власна назва's + іменник (8%): Buy-Ballot's law, Flettner's flaps, Kolmogorov's criterion, Kruger's shield, Lilienthal's glider.

Значна перевага першої моделі вказує на тенденцію в сучасній англійській термінології авіації до використання атрибутивних словосполучень з пропріативом у функції препозитивного означення.

Епонімічні словосполучення, які складаються з двох власних назв (власна назва-власна назва + іменник) не належать до найпродуктивніших (10%): Tollmin-Schlichting waves, Zhukovsky-Kutta Airfoil, Beam-Warming algorithm, Bernoulli-Euler beam, Saint-Venant-Ilyishin number, Saint-Venant-Wantzel formula.

Всі вищевказані моделі схильні до ускладнення за рахунок додавання іменника чи прикметника: Helmholtz vortex law, Holzwarth gas turbine, Karman momentum integral, Cauchy-Riemann differential equation, Pitot static system.

Термінологічні словосполучення з трьома власними назвами не характерні для терміносистеми авіації.

На відміну від німецького добору, суфіксальний спосіб словотворення прикметників, утворених від власної назви не є продуктивним та складає 1%. В англійській терміносистемі авіації суфіксальна модель представлена: власна назва + -ian + (додатковий іменник) + іменник: Glauertian circulation distribution, Newtonian flow, Bayesian estimation, Bayesian algorithm. Латинський суфікс -ian вказує на «приналежність певній особі», «властивий (характерний) певній особі». Якщо порівняти ці термінологічні словосполучення з німецькими варіантами, то отримуємо суфікс -scher, -sches, -sche: Bayesscher Algorithmus, Bayesscher Schätzung, Glauertsche Zirkulationsverteilung, Newtonsche Strömung. Але часто німецькі термінологічні словосполучення з прикметниковим дериватом прізвища в англійській мові співвідносяться з прізвищем у присвійному відмінку: Bernoullisches Theorem – Bernoulli's theorem, Betzsches Gesetz – Betz's law. Buy-Ballot'sches Gesetz – Buy-Ballot's law.

Такі закономірності наводять на думку, що німецькі термінологічні словосполучення з прикметником, утвореного від прізвища з суфіксом -scher, -sches, -sche, англійські терміносполучки з антропонімічним прикметником на -ian, як і модель власної назви з присвійним формантом 's поступаються складним епонімічним термінам з дефісним написанням в німецькій мові та двокомпонентним епонімічним словосполученням (власна назва + іменник) в англійській мові, що говорить на користь скорочення форми та спрощення сприйняття термінооддиниці.

Технічні номенклатурні найменування (номени) у сфері авіації – це значний шар лексики, призначений для позначення окремих понять, що відповідають маркам, серіям, моделям, модифікаціям, виконанням та іншим однорідним рядам об'єктів. В дослідженні ми притримуємося точки зору Н. Нікуліної, яка вважає, що номен в техніці є «стисненою проекцією дефініції термінологічної одиниці й основних технічних характеристик об'єкта науки, що переважно передається власне терміном чи аббревіатурою, з додаванням символічної чи цифрової частини або ж онімів» [12, с. 140].

25% німецького та англійського доборів складають номени, які мають різну структуру. В дослідженні німецькі та англійські номенклатурні найменування розглядаються разом, оскільки вони мають однакову структуру, але можуть різнитися написанням.

3 загального переліку номенклатури можна виділити наступні типи:

– словесне позначення за моделю: власне ім'я + іменник (1,5%): Wright Flyer – літак з двигуном внутрішнього згоряння, сконструйований та побудований братами Райт, на якому здійснено перший у світовій історії пілотований політ. За таким принципом були названі декілька сімейств двигунів: Walter Castor, Walter Minor, Warner Scarab, Wolseley Viper, Wright Cyclone.

– номен змішаного типу (поєднують у собі назву особи, аббревіатуру, цифри тощо). Найпоширенішою моделлю цього типу є: власне ім'я + аббревіатура + число, яка складає 12% загального добору: Daimler-Benz DB 601, McDonnell Douglas DC-10, Douglas DC-3, Farman 12We, Henschel Hs 123, Fieseler Fi 98, Flettner Fl 184, Focke-Wulf Fw 61, Heinkel He 111, Henschel Hs 293, Iljuschin Il-2, Jendrassik Cs-1, Junkers F13, Kellett XR-8, Martin B-10, McDonnell Douglas DC-9, Messerschmitt Bf 109, Piaggio P 149, Savoia-Marchetti S.55, Siemens & Halske Sh 14, Vought-Sikorsky VS-300, Martin XB-51. Така продуктивність моделі пояснюється тим фактом, що в європейській довідковій літературі традиційно назва літального апарата чи двигуна складається з назви виробника (або головного конструктора), яка потім скорочується до однієї чи двох літер та моделі виробу. Messerschmitt Me 210 – німецький винищувач і штурмовик часів Другої світової війни, який був розроблений німецькою авіабудівною фірмою Мессершмітт (Messerschmitt AG), заснованою в 1923 році В. Мессершміттом, що також знайшло відображення в аббревіатурі Me, а 210 – модель літака.

У цієї продуктивної моделі є декілька варіантів. Одним з них є розширення за рахунок додавання літери після номера моделі: Ivchenko-Progress AI-450S – турбовальний двороторний двигун розроблений «Запорізьким машинобудівним конструкторським бюро «Прогрес» ім. Івченко» AI-450. Ця модель не широко представлена в доборі, оскільки вона більш характерна для варіантів певного виробу.

Наступним варіантом цієї продуктивної моделі є власне ім'я + аббревіатура + число + сугестивна назва (6%): Farman F.60 «Goliath», Fieseler F 1 Tigerschwalbe, Fieseler Fi 156 Storch, Grumman F8F Bearcat, GR.1, Heinkel He-111 Zwilling, Jagdgeschwader 51 «Mölders», Junkers W 33 «Bremen», Lockheed C-130 Hercules, Lockheed L-1011 TriStar, Vought F-8 Crusader, B-200 «Amphibien». Сугестивна назва натякає на властивості товару, але вимагає певного розумового процесу або фантазії, щоб встановити остаточний зв'язок із тим, що продукт справді робить. Така назва може функціонувати як аналогія або асоціація.

Так, Farman F.60 «Goliath» – двомоторний важкий бомбардувальник, спроектований в 1918 р. на заводах Фарман (Farman), пізніше був переобладнаний для пасажирських перевезень. Завдяки місткому салону літак міг перевозити до 14 пасажирів, що підкреслює назва Голіаф – біблійний велетень. Як слушно зауважують А. Гудманян та Г. Єнчева «для української транспортної авіації також характерне використання імен міфічних велетнів і богатирів» [3], посилаючись на Ан-22 «Антей» (нім. Antonow An-22 Antei, англ. Antonov An-22 «Antei») – турбогвинтовий широкофюзеляжний найбільший для свого часу літак, створений 1965 року в Києві Авіаційним науково-технічним комплексом ім. О.К. Антонова та названий іменем непереможного велетня з грецького міфу та Ан-124 «Руслан» (нім. Antonow An-124 Ruslan, англ. Antonov An-124 Ruslan) – призначений для перевезення надвеликих вантажів у будь-яких широтах, від колес гідротурбіни до локомотива та названий на честь билиного героя.

Німецькі літакобудівники також мають сталі традиції: в компанії «Фокке-Вульф» (Focke-Wulf) в якості додаткової назви літакам давали імена птахів: Focke-Wulf Fw 189 Uhu – сова, Focke-Wulf F-19 «Ente» – качка, Focke-Wulf FW-190 «Würger» – сорокопуд. Пізніше, під час Другої світової війни, для нової потужної зброї почали використовувати додаткові назви, щоб зробити їх відомими вдома та посилити пропагандистський ефект у інших країнах. Серед літаків такі назви отримали: Arado Ar 234 Blitz – блискавка; Dornier Do 335 Pfeil – стріла; Junkers Ju 188 Rächer – месник; Junkers Ju 388 Störtebeker – Стюртебекер (на честь легендарного німецького пірата – К. Стюртебекера); Messerschmitt Me 410 Hornisse – шершень; Messerschmitt Me.163 Komet – комета. Німецький винищувач Heinkel He 162 мав навіть декілька.: Spatz/ Salamander – горобець, саламандра, за швидкість та маневреність та Volksjäger – народний винищувач за те, що був розроблений в рекордно короткі строки в рамках програми «Народний винищувач» (Volksjäger).

Для назв американських літаків характерна модель: власна назва + літера (літери)-число + назва (+число). Наприклад: McDonnell Douglas F-4 Phantom II, де McDonnell Douglas – це назва генерального підрядника робіт на проєкті (оскільки, кожен військовий літак є результатом роботи десятків чи навіть сотень компаній), «F-4» – винищувач, «Phantom» – словесна назва літака («Фантом»), «II» – номер моделі для літаків з однаковим словесним назвою (друга модель); Boeing B-47 Stratojet – американський реактивний стратегічний бомбардувальник ((B) 47 – номер моделі), розроблений компанією Boeing та названий «Stratojet»; Boeing CH-47 Chinook – американський важкий військово-транспортний вертоліт (С – військово-транспортний, Н – вертоліт), 47-ї моделі компанії Boeing з назвою – Chinook.

Ця модель є результатом системи позначення американських літаків, яка побудована за принципом «Тип-призначення-серія» (Model-Design-Series). В 1962 році в США була введена єдина система позначень літальних апаратів що складалась з літер та чисел. Основним елементом в позначенні є початкова літера (група літер), що визначає клас (призначення) літака. Через дефіс пишеться черговий номер базової моделі літака, літерний шифр модифікації (позначається черговою літерою латинського алфавіту), в разі потреби, та словесна назва.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Отже, на основі структурного аналізу доборів було виділено три групи авіаційних термінів з пропріативним компонентом: прості, складні та термінологічні словосполучення. Основу добору складають складні епонімічні терміни та термінологічні словосполучення з різним відсотком в німецькій та англійській мовах.

В німецькій мові домінують складні епонімічні терміни (32%) в силу продуктивності словоскладання. Для німецьких терміноодиниць з пропріативним компонентом характерне дефісне написання складних термінів для виділення компонентів власної назви. Найбільшого поширення набули двокомпонентні терміни за моделю: власна назва + іменник. Більшість англійського добору (52%) складають термінологічні словосполучення, які є основним джерелом поповнення авіаційних епонімічних термінів. Найпоширенішими є двокомпонентні епонімічні словосполучення, утворенні за моделлю: власна назва + іменник (26%), які ускладнюються за рахунок додавання іменника чи прикметника.

Технічні номенклатурні найменування становлять значний відсоток добору (25%). Їхня назва може мати тільки словесне

позначення (власне ім'я + іменник) або мати змішаний тип (власне ім'я + аббревіатура + число).

Термінологічні одиниці з пропріативним компонентом в техніці мають значний потенціал, який не може бути розкритий в рамках однієї статті. Перспективним напрямком подальших досліджень може бути структурний аналіз епонімічних термінів інших галузей машинобудування та їх порівняння з метою узагальнення мовних явищ в фахових мовах.

Література:

1. Ковтун О., Єнчева Г. Структурно-семантичні особливості аналітичних номінацій авіаційної термінології в аспекті перекладу. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія : Філологічні науки. Мовознавство*. 2015. № 3(304). С. 27–33.
2. Межжеріна Г. В. Англійські авіаційні терміни в аспекті перекладу. Київ : Фенікс, 2021. 96 с.
3. Гудманян А., Єнчева Г. Авіаційні епонімічні назви. *Studia Slavistica*: збірник науков. статей. Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2008. Вип. 8 URL: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=uk&user=5htV4XsAAAAJ&cstart=20&pagesize=80&citation_for_view=5htV4XsAAAAJ:LkGwnXOMwfcC (дата звернення: 30.09.2022).
4. Волошук В. І., Гура Н. П., Петруша Ю. Ю. Структурно-морфологічні особливості англійських епонімів терміносистеми травматології та ортопедії. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія*. Одеса : МГУ, 2021. Вип. 50. Т. 1. С. 46–49.
5. Der Duden in zwölf Bänden : das Standardwerk zur deutschen Sprache. Bd. 4. Grammatik. Mannheim, Leipzig, Wien, Zürich : Dudenverlag, 2006. 1216 s.
6. Mach-Zahl URL: https://universal_lexikon.de-academic.com/102189/Mach-Zahl (дата звернення: 30.09.2022).
7. Truckenbrodt E. Strömungsmechanik: Grundlagen und technische Anwendungen. Springer-Verlag, 2013, 270 s.
8. Reynolds-Zahl URL: https://universal_lexikon.de-academic.com/148169/Reynolds-Zahl (дата звернення: 30.09.2022).
9. Prandtl-Zahl URL: https://universal_lexikon.de-academic.com/147588/Prandtl-Zahl (дата звернення: 30.09.2022).
10. Majewska E. Eponyme in der deutschsprachigen medizinischen Fachpresse". Carole Hough, Daria Izdebska (ed.): Names and Their Environment. Proceedings of the 25th International Congress of Onomastic Sciences, Glasgow, 25–29 August 2014, Volume 4. Theory and Methodology Socio-onomastics. University of Glasgow icinde, s. 94–105.
11. Запотоchna Л. Структурно-семантична характеристика термінів-епонімів у англійській кардіологічній термінології. *Актуальні проблеми романо-германської філології та прикладної лінгвістики*. 2012.

№ 1. С. 56–66.

12. Нікуліна Н. Утилітарні вимоги до номена (на матеріалі транспортної термінологічної мегасистеми). *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології»*. 2012. № 733. С. 139–144.

Gura N., Kononenko Ya. Structure characteristics of German and English eponymous terms in the field of aviation

Summary. The article deals with the study of structural and word-formative peculiarities of German and English eponymous terms of aviation technology and comparison of their term formation mechanisms.

The aviation industry branching is reflected in terminology, which is an open multilevel system formed on the basis of an extralinguistic principle, uses general scientific, general technical and intersectoral terms and combines a large number of narrower terminology systems.

The study of German and English eponymous terms in the aviation field has proved that the aviation terminology development occurs in close connection and dependence on extralinguistic factors (the level of the aviation industry development), linguistic factors (language development models, economy of language means, etc.) and in accordance with the general current trends in the scientific and technical terminology development. Based on the selection structural analysis, three groups of aviation terms with a proprial component were identified: simple, complex and terminological combination.

The selection is based on complex eponymous terms and terminological combination with different percentages in German and English. German language is dominated by complex eponymous terms (32%) due to the word composition productivity. German term with a proprial component are characterized by hyphenated spelling of complex terms to highlight a proper name components. Two-component terms based on the model "proper name + noun" became the most widespread. The English selection majority (52%) consists of terminological combination, which are the main replenishment source of aviation eponymous terms. The most common are two-component eponymous phrases formed by the model "proper name + noun" (26%), which are complicated by adding a noun or adjective.

Technical identifying name make up a significant percentage of the selection process (25%). Their name can only have a verbal mark (proper name + noun) or have a mixed type (proper name + abbreviation + number).

Key words: eponymous term, word-formative model, compound word, terminological combination, nomen, aviation.